

noutăți

în cercetarea minorităților naționale din România

INSTITUTUL PENTRU
STUDIAREA PROBLEMELOR
MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

400697 Cluj Napoca
Str. Gavril Muzicescu, nr. 5
Tel: 0364 103 154; 0364 116 261
Fax: 0364 103177
E-mail: office@ispmn.gov.ro
www.ispmn.gov.ro

▪ cărți

Andeva, Marina- Balázs Dobos - Ljubica Djordjević - Börries Kuzmany - Tove H. Malloy (eds.): *Non-Territorial Autonomy. An Introduction*. Palgrave Macmillan, 2023. XXV, 228 p. DOI: <https://doi.org/10.1007/978-3-031-31609-8>.

Acest manual cu acces liber este rezultatul activității ENTAN – European Non-Territorial Autonomy Network. Lucrarea oferă studenților o analiză cuprinzătoare a diferitelor aspecte și probleme legate de conceptul de autonomie non-teritorială. Temele fiecărui capitol au fost selectate pentru a asigura o imagine de ansamblu multi- și interdisciplinară a unui domeniu de cercetare în evoluție și pentru a arăta atât în teorie, cât și în practică posibilitățile autonomiei non-teritoriale în abordarea diferențelor culturale, etnice, religioase și lingvistice în societățile contemporane.

Mai multe informații despre volum găsiți [aici](#).

Mylonas, Harris - Maya Tudor: *Varieties of Nationalism. Communities, Narratives, Identities*. Cambridge: Cambridge University Press, 2023. DOI: <https://doi.org/10.1017/9781108973298>.

Naționalismul este de mult timp un concept criticat din punct de vedere normativ și empiric, asociat atât cu revoluțiile democratice și cu furnizarea de bunuri publice, cât și cu xenofobia, genocidul și războaiele. Depășind distincțiile superficiale între naționalismele „bune” și „rele”, autorii susțin că naționalismul este o ideologie variată din punct de vedere empiric. Dezacordurile privind definițiile, conceptualizările eurocentrice și asocierile directe între etnicitate și naționalism au împiedicat capacitatea de a sintetiza perspectivele. Această lucrare propune ca naționalismul să fie descompus în componente bazate pe trei întrebări-cheie: (1) Există o națiune? (2) Cum variază narațiunile naționale? (3) În ce situații contează narațiunile naționale? Răspunsurile la aceste întrebări generează cinci dimensiuni de-a lungul cărora naționalismul variază: fragmentarea elitelor și fragmentarea comunităților naționale; caracterul ascriptiv și consistența narațiunilor naționale; respectiv importanța identităților naționale.

Mai multe informații despre volum găsiți [aici](#).

Negoi, Ioan Valentin: *Deportarea romilor. Din Muntenia în Transnistria în perioada celui de-al Doilea Război Mondial*. Editura Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2023. 348 p.

„Cercetarea lui Valentin Negoi oferă un tablou elocvent și detaliat al modalității în care au fost elaborate operațiunile de deportare a romilor, care au fost categoriile care au fost supuse acestei dislocări, ce abuzuri au fost înregistrate și care au fost consecințele la nivel social și individual ale acestui proces. Ca de fiecare dată, abuzurile, malversațiunile, bunul plac, corupția, întâmplarea, haosul, lipsa de pregătire a transportului și primirii au transformat această amplă operațiune de transfer forțat de populație într-un adevărat fiasco logistic, care a condus la moartea și îmbolnăvirea a numeroase victime ale acestei politici. Drept consecință, circa jumătate dintre persoanele împinse spre est din locurile în care se găseau la data recenzării și-au pierdut viața în Transnistria sau în timpul deplasărilor, cel mai adesea din cauza alimentației insuficiente, frigului și bolilor netratate în lipsa medicamentelor.

Care au fost atitudinile populației majoritare în diferite localități și județe din Muntenia, care a fost impactul pe termen lung al deportărilor, care au fost urmările asupra comunităților de romi care au supraviețuit acestei drame colective, cum s-a reflectat aceasta asupra generațiilor care au urmat, urmașii celor deportați sau persoanele nevârstnice care au reușit să revină în țară, și cum rezonază acestea în memoria colectivă a minorității rome sunt alte linii de analiză pe care autorul le-a urmat cu multă atenție în cercetarea întreprinsă.

Dacă o serie de reprezentanți ai autorităților de stat sau persoane particulare au girat sau aplaudat ostracizarea romilor și și-au însușit fraudulos bunurile acestora, nu puține au fost petițiile care, interesat sau dezinteresat, au încercat să stopeze sau să diminueze proporțiile deportărilor.” Prefață de Silviu Miloiu.

Mai multe informații despre carte găsiți [aici](#).

■ reviste, articole

***Pro Scientia Ruralis* 2/2022**

Numărul recent apărut al revistei publicate de Fundația Pro Agricultura Hargitae Universitas cuprinde șase studii, o lucrare de sinteză și recenzii de carte. Studiul lui Sándor Oláh se ocupă de formele locale de rezistență în perioada colectivizării, studiul lui Ildikó Fejes prezintă aspectele premoderne ale religiozității din Bazinul Ciucului, iar Judit Jakab analizează atitudinile profesorilor care se ocupă de educarea elevilor romi.

Revista include, de asemenea, un studiu privind situația pieței forței de muncă din Bazinul Ciucului semnat de Ágnes Sárosi-Blága, un studiu privind utilizarea Fondurilor UE și programele finanțate de Ungaria în cele trei județe secuiești semnat de Emőke Kozomos, respectiv un studiu privind întreprinderile regionale inovatoare semnat de Zoltán Biró, Ágnes Sárosi-Blága, Kinga Katalin Székely Mária Magdolna Szász, Szidónia Nagy-Menyhárt și Ottília-Enikő Kovács.

Articolele în limba engleză sau maghiară pot fi vizualizate integral [aici](#).

Romani Studies 1/2023

Începând cu acest număr, revista Asociației Gypsy Lore Society este publicată în regim open access și poate fi vizualizată integral pe pagina web a Liverpool University Press, [aici](#). Numărul de față este un număr special dedicat femeilor rome în contextul emancipării civice în perioada interbelică, cercetarea fiind realizată din grantul de cercetare ERC „RomaInterbellum” condus de Elena Marushiakova (St Andrews University). Semnalăm articolul lui Petre Matei intitulat *Women’s participation in the interwar Roma movement in Romania* care poate fi accesat [aici](#).

Wolf, Irina: Roma-Theater: der lange Kampf um Anerkennung. In Irina Wolf: Das rumänische Theater im 21. Jahrhundert. Freie Szene und neue Wege. (Kunst-, Musik- und Theaterwissenschaft, vol 19.) Frank & Timme, Berlin: 2023. 67-74. https://doi.org/10.57088/978-3-7329-9040-5_10

La sfârșitul verii anului 2021, în București a avut loc un eveniment unic: prima ediție a Festivalului Internațional de Teatru pentru Romi „Kathe, Akana! (trad. „Acum, aici!”). Programul a inclus spectacole de teatre și filme ale unor artiști romi din Austria, Germania, Slovacia, România, Ucraina și Ungaria. „Kathe, Akana!” s-a dovedit a fi un platformă de întâlnire și dialog, promovând diversitatea culturală, nediscriminarea, combaterea stereotipurilor și a prejudecăților. Alexandru Fifea, directorul artistic al festivalului, care este și dramaturg, actor și regizor, a afirmat la prima ediție: „Vrem să le dăm romilor o voce prin teatru și cultură”. Întrebările la care acest studiu caută răspuns: Cum a luat naștere festivalul? Se poate vorbi chiar de un teatru rom în România?

■ proiecte, rapoarte de cercetare

Fundamental Rights Report 2023. The European Union Agency for Fundamental Rights (FRA), 2023.

Capitolul central al raportului analizează implicațiile războiului din Ucraina asupra drepturilor fundamentale în UE. Acesta identifică provocările și propune soluții pentru toate aspectele acoperite de Directiva privind normele pentru acordarea protecției temporare și de legislația UE

privind traficul de persoane, infracțiunile motivate de ură și drepturile victimelor infracțiunilor, toate acestea aplicându-se beneficiarilor de protecție temporară. Celelalte capitole acoperă: Carta drepturilor fundamentale a UE; egalitatea și nediscriminarea; rasismul, xenofobia și intoleranța asociată; egalitatea și incluziunea romilor; azilul, frontierele și migrația; societatea digitală, viața privată și protecția datelor; drepturile copilului; accesul la justiție și punerea în aplicare a Convenției privind drepturile persoanelor cu handicap.

Există o serie de rapoarte de țară care constituie materialul de bază pentru proiectul „Raport privind drepturile fundamentale 2023”. Cercetările de țară au fost pregătite de rețeaua de cercetare FRANET. Raportul privind România poate fi accesat [aici](#). Raportul FRA 2023 poate fi vizualizat [aici](#).

Understanding Anti-Roma Hate Crimes and Addressing the Security Needs of Roma and Sinti Communities: A Practical Guide. OSCE/ODIHR, 2023.

Scopul acestui ghid este de a descrie și de a analiza incidentele și infracțiunile motivate de ură cu care se confruntă membrii comunităților de romii și sinti, precum și provocările corespunzătoare în materie de securitate. Luând în considerare cazuri din statele participante la OSCE, acest ghid evidențiază măsurile care promovează siguranța și securitatea fără discriminare, în conformitate cu angajamentele OSCE. Ghidul oferă părților interesate - funcționari publici, reprezentanți politici, societatea civilă și publicul larg - o imagine de ansamblu a situațiilor cu care se confruntă comunitățile de romi și sinti, o analiză a nevoilor de securitate corespunzătoare și a domeniilor în care acțiunile pozitive ar putea îmbunătăți accesul acestora la drepturi.

Ghidul poate fi vizualizat [aici](#).

Platforma „AnthroArt - Action for People and Planet”, <https://theanthro.art/>

AnthroArt - Action for People and Planet este o inițiativă a trei organizații de antropologie aplicată - Antropedia, Namla și Ambigrama - care își propun să creeze o platformă internațională de conectare a antropologiei și a artei, cu scopul de a conștientiza mai profund inegalitățile sociale și relația cu mediul înconjurător și de a determina schimbări în trei zone geografice: România, Olanda și Portugalia, și nu numai. Acțiunile sunt centrate în jurul a trei teme: Incluziunea socială (focus 2023), Sustenabilitatea (focus 2024) și Sinele social (2023, 2024). Acțiunile din primul bloc tematic se concentrează pe probleme de inegalitate, iar în ceea ce privește exemplele românești, studiile de caz sunt realizate pe *bandanțe*, adică îngrijitoare românce care lucrează pe lângă vârstnici în Italia, diverse experiențe ale romilor din România, lucrători sezonieri în străinătate, dar și experiențele supraviețuitorilor tuberculozei etc.

noutăți

În cercetarea minorităților naționale din România
iunie-iulie 2023

Toate articolele includ ilustrații unice create de artiștii din cele trei țări participante în proiect, precum și o versiune audio.

Studiile pot fi vizualizate [aici](#).

■ despre buletinul informativ Noutăți

Scopul proiectului este colectarea și difuzarea informațiilor despre lucrările științifice recent apărute în domeniul cercetării minorităților naționale din România, respectiv evenimentele de importanță majoră din această arie. Lucrările științifice și evenimentele incluse în acest buletin informativ nu constituie o listă completă. Cei interesați să coopereze la realizarea buletinului informativ sunt rugați să ne contacteze la adresa: centru.doc@ispmn.gov.ro.